

32001L0102

10.1.2002

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 6/45

NÕUKOGU DIREKTIIV 2001/102/EÜ,**27. november 2001,****millega muudetakse direktiivi 1999/29/EÜ soovimatute ainete ja toodete kohta loomasöötades****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/29/EÜ soovimatute ainete ja toodete kohta loomasöötades, (¹) eriti selle artikli 10 lõiget a,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiiv 1999/29/EÜ näeb ette, et söödamerjali võib ühenduses ringlusse lasta üksnes juhul, kui see on puhas, ehtne ja nõutava turustuskvaliteediga.
- (2) Termin "dioksiinid" hõlmab 75 polüklooritud dibenso-p-dioksiini ("PCDD") ja 135 polüklooritud dibensofuraani ("PCDF") analoogi, millest 17 on toksikoloogiliselt ohtlikud. Kõige toksilisem analoog on 2,3,7,8-tetraklooridibenso-p-dioksiin ("TCDD"), mille Rahvusvaheline Vähiuurimiskeskus ja teised usaldusväärsed rahvusvahelised organisatsioonid on liigitanud inimesele ohtlikuks kantserogeeniks. Toidu teaduskomitee on kooskõlas Maailma Tervishoiuorganisatsiooniga ("WHO") jõudnud järeldusele, et dioksiinide kantserogeenne mõju ei avaldu teatavast piirnormist madalamal tasemel. Muud soovimatud mõjud, nagu endometriosis, neuroloogilised ja käitumishäired ning immunosupressiivsed mõjud, avalduvad märksa madalamal tasemel ja neid loetakse seetõttu sobivaks lubatud doosi kindlaksmääramisel.
- (3) Polüklooritud bifenuülid ("PCBd") on 209 analoogist koosnev rühm, mille võib nende toksikoloogiliste omaduste põhjal jagada kahte gruppi: 12 analoogi ilmutavad dioksiinidele omaseid toksikoloogilisi omadusi ja neid nimetatakse seetõttu tihti "dioksiinitaalisteks PCBdeks". Ülejäänud PCBd ei oma dioksiinitaolist toksilisust ning nende toksikoloogilised omadused on teistsugused.
- (4) Igal dioksiini analoogil või dioksiinitaolisel PCB-l on erinev toksilisuse tase. Erinevate analoogide toksilisuse võrdlemiseks on kehtestatud toksilisuse ekvivalentfaktori ("TEF") mõiste, mis hõlbustab riskianalüüsi ja regula-

tiivset kontrolli. See tähendab, et analüütilisi tulemusi kõigi 17 eristatava dioksiini analoogi ja 12 dioksiinitaolise PCB analoogi kohta väljendatakse ühe kvantifitseeritava ühiku alusel, milleks on "TCDD toksilisuse ekvivalentkontsentratsioon" ("TEQ").

- (5) Dioksiinid ja PCBd on keemilise ja bioloogilise lagunemise suhtes äärmiselt vastupidavad ning säilivad seetõttu keskkonnas ja akumuleeruvad sööda- ja toiduahelates.
- (6) Dioksiinide, PCBde ja dioksiinitaoliste PCBde levik keskkonnas loob saastatuse fooni, mis avaldab mõju kõikidele loomade poolt otseselt toiduks tarvitatavatele või loomasööda toorainena kasutatavatele maismaataimedele ning samuti veeloomade söödaahelale. Sama kehtib ka pinnase kohta, mis võib saastata söödamerjali või sattuda loomade seedekulglassse. Lisaks foonsaastusele võib ette tulla söödamerjali juhuslikku otsest saastumist kas dioksiinide keskkonda sattumise tõttu tööstustegevuse tagajärjel, söödamerjali tootmise, käitlemise ja transpordi ajal või tänu ebaseaduslike võtete kasutamisele või juhtimistegevuse puudujääkidele sööda tootmisel.
- (7) Inimene puutub dioksiinidega enam kui 90 % ulatuses kokku toiduainete kaudu. Loomse päritoluga toiduained moodustavad üldisest kokkupuute määrast tavaliselt kuni 80 %. Loomade dioksiinikoormus tuleneb peamiselt söötadest. Seetõttu tekitavad söödad ja mõnel juhul ka pinnas muret kui võimalikud dioksiiniallikad.
- (8) Toidu teaduskomitee võttis 30. mail 2001 vastu arvamuse dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde riskianalüüsi kohta, mille ajakohastatud variant põhineb uuel teaduslikul informatsioonil, mis sai kättesaadavaks pärast sama komitee arvamuse vastuvõtmist selles küsimuses 22. novembril 2000. Toidu teaduskomitee kinnitas dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde lubatud nädaladoosiks 14 pg WHO-TEQ kehakaalu kilogrammi kohta. Dioksiinidega kokkupuute hinnangud näitavad, et märkimisväärne osa ühenduse rahvastikust omastab neid toidu kaudu üle lubatud nädaladoosi.

(¹) EÜT L 115, 4.5.1999, lk 32.

- (9) Inimese kokkupuute vähendamine toidu kaudu omastatavate dioksiinidega on seetõttu oluline ja vajalik tarbijakaitse tagamiseks. Kuna toidu saastumine on otseselt seotud sööda saastumisega, tuleb võtta vastu ühtne lähenemisviis, et vähendada dioksiini esinemist kogu toiduahelas, st ahelas, mis ulatub söödatoorainest toiduloomade kaudu inimeseni. Seetõttu on meetmete rakendamine söödamaterjalide ja sööda suhtes oluliseks sammuks dioksiinisalduse vähendamisel inimese toidus.
- (10) Söötade teaduskomiteel paluti anda nõu söödamaterjalide saastumise kohta dioksiinide ja PCBde, sealhulgas dioksiinitaoliste PCBdega, toiduloomade kokkupuute kohta dioksiinide ja PCBdega, nende ühendite ülekandmise kohta loomset päritolu toiduainetesse ning söödas sisalduvate dioksiinide ja PCBde mõju kohta loomade tervisele. Söötade teaduskomitee esitas oma arvamuse 6. novembril 2000. Selles tõsteti esile kalajahu ja kalaõli kui kõige enam saastunud söödamaterjale, kusjuures Euroopa päritolu toodete saastatuse aste oli kõrgem. Järgmiste olulisel määral saastunud materjalidena märgiti ära loomsed rasvad. Dioksiinisaastuse tase kõikides muudes loomsetes ja taimsetes söödamaterjalides oli suhteliselt väike. Koresöödad sisaldasid erineval määral dioksiini sõltuvalt asukohast, pinnase saastatuse astmest ja kokkupuutest õhusaaste allikatega.
- (11) Tuleks rakendada meetmeid, vähendamaks dioksiinide esinemist ja sattumist keskkonda eesmärgiga vähendada keskkonna saastatuse mõju söödamaterjalide saastumisele. Muuhulgas soovitas söötade teaduskomitee seada eesmärgiks piirata kõige saastunumate söödamaterjalide mõju üldisele toidusaastusele.
- (12) Dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde piirnormid on otstarbekaks vahendiks inimese liigse dioksiinidega kokkupuute ja lubamatult kõrge saastatuse astmega söötade levimise vältimiseks, näiteks juhusliku saastumise või kokkupuute korral. Lisaks on piirnormide kehtestamine hädavajalik kontrollisüsteemi rakendamiseks ja ühtse kohaldamise tagamiseks.
- (13) Meetmed, mis põhinevad ainult dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde piirnormide kehtestamisel söötadele, on piisavalt tõhusad inimese kokkupuute vähendamiseks dioksiinidega üksnes juhul, kui vastav tase seatakse nii madalale, et suur osa söödavarudest tuleks tunnistada loomseks tarbimiseks kõlbmatuks. Vastavalt üldlevinud seisukohale peaks dioksiinide sisalduse aktiivseks vähendamiseks söötades kaasna piirnormide kehtestamisega ennetavat lähenemisviisi propageerivad meetmed, mille hulka kuuluvad tegevustasemetega ja sihttasemetega kehtestamine söötadele koos emissiooni piiramise meetmetega. Sihttasemed tähistavad tasemeid, mille lõpliku saavutamise korral väheneb enamiku inimeste kokkupuute dioksiinidega teaduskomitee kehtestatud lubatud nädala doosini. Tegevustasemed kujutavad endast pädevate asutuste ja ettevõtjate vahendit juhtumite tuvastamiseks, mille puhul on otstarbekas teha kindlaks saasteallikas ja rakendada meetmeid saaste vähendamiseks või kõrvaldamiseks mitte ainult käesoleva määruse sätete rikkumise korral, vaid ka juhul, kui dioksiinitase leitakse olevat tavalisest foonitasemest märkimisväärselt kõrgem. Sel viisil vähendatakse söötade dioksiinitaset järk-järgult ja saavutatakse lõpuks sihttase. Seetõttu adresseerib komisjon selles küsimuses liikmesriikidele oma soovitusi.
- (14) Kuigi toksikoloogilisest seisukohast tuleks iga piirnormi kohaldada dioksiinide, furaanide ja dioksiinitaoliste PCBde suhtes, kehtestatakse esialgu piirnormid ainult dioksiinidele ja furaanidele, mitte aga dioksiinitaoliste PCBdele, kuna andmed viimaste esinemissageduse kohta on väga piiratud. Seiret siiski jätkatakse, eriti dioksiinitaoliste PCBde sisalduse osas, eesmärgiga laiendada piirnorme ka nendele ainetele.
- (15) Söötade dioksiinisalduse lubamatult kõrget taset tuleks hinnata lähtuvalt praegusest saastatuse foonist, mis on erinevate söötade puhul erinev. Piirnorm tuleks kehtestada foonitaset arvestades rangelt, aga järgitaval tasemel.
- (16) Eesmärgiga tagada, et kõik sööda- ja toiduahelas tegutsesvad ettevõtjad teevad jätkuvalt kõik võimaliku ja vajaliku dioksiinisalduse piiramiseks söödas ja toidus, tuleks kohaldatavad piirnormid madalamate normide kehtestamise eesmärgil teatud kindla ajavahemiku järel läbi vaadata. Inimese kokkupuute vähendamine dioksiinidega vähemalt 25 % võrra tuleks saavutada aastaks 2006.
- (17) Dioksiini tase segasöötades ja taimset päritolu söötades ei ole tavaliselt kuigi kõrge. Kuna taimset päritolu söödamaterjalid on paljudele loomaliikidele kaugel kõige olulisemaks toidukomponendiks, on otstarbekas kehtestada piirnorm ka nende söödamaterjalide suhtes. Mida tundlikum on analüüsimeetod, seda kallim ja aeganõudvam on dioksiinisalduse kontrollimise analüüs. Kuna on oluline analüüsida võimalikult palju proove, on soovitatud piirnormid mõnevõrra kõrgemad kui tavaline foonitase, seda eeldusel, et need kujutavad endast sisalduse ülempiiri.

- (18) On äärmiselt oluline vähendada üldist dioksiinisaastuse taset söötades. Seetõttu tuleb keelata piirnormidele vastavate toidukomponentide ja söödamaterjali segamine neid piirnorme ületavate toidukomponentide ja söödamaterjaliga.
- (19) Seetõttu tuleks direktiivi 1999/29/EÜ vastavalt muuta.
- (20) Alaline toidukomitee ei ole esitanud omapoolset soodsat arvamust. Seetõttu ei ole komisjon saanud vastu võtta sätteid, mis olid kavandatud direktiivi 1999/29/EÜ artiklis 13 ettenähtud korras,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 1999/29/EÜ I ja II lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi lisale.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid enne 1. juulit 2002 ja teavitavad sellest viivitamata komisjoni.

Kõnesolevaid õigusnorme kohaldatakse alates 1. juulist 2002.

Kui liikmesriigid kõnesolevad normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile.

Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetavate siseriiklike õigusnormide tekstid.

Artikkel 3

1. Sätted, millele viidatakse artiklis 1, vaadatakse esmakordselt läbi hiljemalt 31. detsembriks 2004, võttes arvesse uusi andmeid dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kohta, eelkõige selleks, et kehtestada piirnormid ka dioksiinitaoliste PCBde osas.

2. Sätted, millele viidatakse artiklis 1, vaadatakse uuesti läbi hiljemalt 31. detsembriks 2006 eesmärgiga vastavaid piirnorme oluliselt vähendada.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv jõustub selle *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 27. november 2001

Nõukogu nimel

eesistuja

A. NEYTS-UYTTEBROECK

LISA

Direktiivi 1999/29/EÜ I ja II lisa muudetakse järgmiselt.

1. I lisa muudetakse järgmiselt:

a) tabelis asendatakse alajaotuse "B. Tooted" punkt 21 järgmisega:

Ained, tooted	Söödad	Piirnormid (mg/kg ehk miljondikku massiosa) söötade puhul, mille niiskusesisaldus on 12 %
1	2	3
21. Dioksiinisaldus (polüklooritud dibenso-paradioksiinid (PCDD) ja polüklooritud dibensofuuraanid (PCDF) kokku – PCDD/F – väljendatuna Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) toksilisuse ekvivalentides, kasutades WHO toksilisuse ekvivalentfaktoreid (TEF, 1997))	Kõik taimsed söödatoorained, sealhulgas taimeõlid ja kõrvalsaadused	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Mineraalained	1,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Loomsed rasvad, sealhulgas piimarasv ja munarasv	2,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Muud maismaaloomadest saadud tooted, sealhulgas piim ja piimatooted ning munad ja munatooted	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Kalaõli	6 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Kalad ja muud veeloomad, nendest valmistatud tooted ja nende kõrvalsaadused, välja arvatud kalaõli ⁽⁷⁾	1,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Segasöödad, välja arvatud karusloomade söödad, kalasöödad ja lemmikloomatoidud	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)
	Kalasöödad Lemmikloomatoidud	2,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(5,6)

b) I lisa lõppu lisatakse järgmised joonealused märkused:

⁽⁵⁾ Sisalduse ülempiir; sisalduse ülempiir arvutatakse, eeldades, et kõigi eri analoogide kontsentratsioonid allpool määramispiiri võrduvad määramispiiriga.

⁽⁶⁾ Need piirnormid vaadatakse esmakordselt läbi hiljemalt 31. detsembriks 2004, võttes arvesse uusi andmeid dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kohta, eelkõige selleks, et kehtestada piirnormid ka dioksiinitaoliste PCBde osas, ning uuesti hiljemalt 31. detsembriks 2006 eesmärgiga vastavaid piirnorme oluliselt vähendada.

⁽⁷⁾ Piirnormid ei hõlma otse tarnitud ning ilma vahepealse töötluseta karusloomade sööda valmistamiseks kasutatud värsket kala. Kõnealustest karusloomadest saadud töödeldud loomsed valgud ei tohi sattuda toiduahelasse ning nende söötmine põllumajandusloomadele, keda peetakse, nuumatakse või aretatakse toidu tootmise eesmärgil, on keelatud."

2. II lisa muudetakse järgmiselt:

a) tabelis asendatakse A osa punkt 4 järgmisega:

Ained, tooted	Söödad	Piirnormid (mg/kg ehk miljondikku massiosa) söötade puhul, mille niiskusesisaldus on 12 %
1	2	3
4. Dioksiinisaldus (polüklooritud dibenso-paradioksiinid (PCDD) ja polüklooritud dibensofuraanid (PCDF) kokku – PCDD/F – väljendatuna Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) toksilisuse ekvivalentides, kasutades WHO toksilisuse ekvivalentfaktoreid (TEF, 1997))	Kõik taimsed söödatoorained, sealhulgas taimeõlid ja kõrvalsaadused	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Mineraalained	1,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Loomsed rasvad, sealhulgas piimarasv ja munarasv	2,0 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Muud maismaaloomadest saadud tooted, sealhulgas piim ja piimatooted ning munad ja munatooted	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Kalaõli	6 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Kalad ja muud veeloomad, nendest valmistatud tooted ja nende kõrvalsaadused, välja arvatud kalaõli ⁽⁴⁾	1,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Segasöödad, välja arvatud karusloomade söödad, kalasöödad ja lemmikloomatoidud	0,75 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)
	Kalasöödad Lemmikloomatoidud	2,25 ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg ^(2,3)

b) A osa lõpus kustutatakse joonealune märkus 2 ja asendatakse see järgmiste joonealuste märkustega:

- ⁽³⁾ Sisalduse ülempiir; sisalduse ülempiir arvutatakse, eeldades, et kõigi eri analoogide kontsentratsioonid allpool määramispiiri võrduvad määramispiiriga.
- ⁽⁴⁾ Need piirnormid vaadatakse esmakordselt läbi hiljemalt 31. detsembriks 2004, võttes arvesse uusi andmeid dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kohta, eelkõige selleks, et kehtestada piirnormid ka dioksiinitaoliste PCBde osas, ning uuesti hiljemalt 31. detsembriks 2006 eesmärgiga vastavaid piirnorme oluliselt vähendada.
- ⁽⁵⁾ Piirnormid ei hõlma otse tarnitud ning ilma vahepealse töötluseta karusloomade sööda valmistamiseks kasutatud värsket kala. Kõnealustest karusloomadest saadud töödeldud loomsed valgud ei tohi sattuda toiduahele ning nende söötmine põllumajandusloomadele, keda peetakse, nuumatakse või aretatakse toidu tootmise eesmärgil, on keelatud.”